

Kadernota 2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Inleiding	4
1. Inleiding.....	5
Beleidsvoornemens	8
2. Beleidsvoornemens per programma.....	9
2.1 Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid.....	10
2.2 Openbare Ruimte	16
2.3 Economie, recreatie en toerisme.....	20
2.4 Onderwijs.....	24
2.5 Sport en cultuur	27
2.6 Sociaal domein.....	30
2.7 Milieu	34
2.8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.....	41
2.9 Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, VPB en Onvoorzien	44
Uitgangspunten	45
3. Uitgangspunten programmabegroting 2023-2026	46
Financieel.....	49
4. Financieel perspectief 2023-2026	50

Inleiding

1. Inleiding

Inleiding

Hierbij bieden wij u de kaderbrief 2023 voor de gemeente Land van Cuijk aan. Deze kaderbrief markeert de start van het begrotingsjaar 2023, het tweede begrotingsjaar van de gemeente Land van Cuijk.

Op weg naar de begroting 2023

2022 is een bijzonder jaar voor de gemeente Land van Cuijk. Het eerste jaar na de herindeling. Een periode die wordt gekenmerkt door het verder vormgeven van deze fusieorganisatie. Zowel door de afzonderlijke partijen in de raad, de raadsleden, het college

als de ambtelijke organisatie. De ervaring leert, vanuit andere herindelingen, dat het een paar jaar kan duren voordat de basis op orde is. Onze accountant formuleerde het als volgt: “Een pas heringedeelde gemeente is te vergelijken met een schip dat uit de haven is vertrokken in dichte mist. Gedurende de vaart zal de mist langzaam optrekken.” Onze gemeente is per 1 januari 2022 uit de haven vertrokken. De eerste mist is opgetrokken, maar het zal nog enkele jaren duren voordat het zicht volledig vrij is.

Basis op orde

De eerste jaren na een herindeling staan in het teken van ‘de basis op orde’. Op diverse gebieden moet de organisatie zich aanpassen aan de nieuwe situatie. Dit kost tijd. Vooral op het gebied van harmonisatie, capaciteit en beschikbare middelen.

Ondanks dat de realiteit zich kenmerkt door deze uitdagingen, is het belangrijk door te gaan en naar de toekomst te kijken. Met deze kaderbrief ontvangt u een overzicht van beleidsvoornemens, (bekende) bijbehorende uitvoeringsprogramma’s en al dan niet

verplichte activiteiten voor de komende jaren. Hierin zullen in de loop van het jaar richting begroting keuzes worden gemaakt in prioritering, fasering en uitvoering.

Van coalitieverklaring, raadsprogramma, kaderbrief naar begroting

Door het opstellen van de coalitieverklaring en het raadsprogramma is steeds meer zicht gekomen in de korte en lange termijn doelstellingen. Parallel hieraan, en aansluitend hierop, is door het college de kaderbrief 2023 opgesteld. Deze kaderbrief geeft inzicht in de beleidswensen, de kaders en uitgangspunten voor de begroting 2023 (financieel en niet

financieel). In een afzonderlijke raadsinformatiebrief informeren wij u over de ontwikkelingen van de meicirculaire 2022. Hiermee ontstaat inzicht in de beschikbare financiële ruimte in de komende jaren. Vervolgens stellen wij de begroting 2023 op

waarvoor de coalitieverklaring, het raadsprogramma, deze kaderbrief en de beschikbare middelen (tot en met de meicirculaire) als basis dienen.

In deze kaderbrief geven wij inzicht in de beleidswensen door twee van de drie zogenaamde “W-vragen”. Wat willen we bereiken en Wat gaan we daarvoor doen. De derde W (Wat gaat het kosten) wordt in de begroting 2023 toegevoegd op basis van de keuzes die de komende maanden worden gemaakt. De mogelijke gevolgen van de beleidskeuzes voor de bedrijfsvoering nemen we in de begroting 2023 mee.

De coalitieverklaring, het raadsprogramma en de kaderbrief worden gekenmerkt door een hoog ambitieniveau. Dit kan alleen worden gerealiseerd met voldoende capaciteit en middelen. In de begroting 2023 zal nader worden meegenomen op welke wijze hier invulling aan kan worden gegeven. Belangrijke aandachtspunten hierbij zijn de beschikbare middelen op basis van de meicirculaire en het capaciteitsvraagstuk, rekening houdend met mogelijke beperkingen die ontstaan door krapte op de arbeidsmarkt. Daarnaast wordt gekeken naar de gevolgen van de prijsstijgingen op de begroting en afgegeven projectkredieten.

Uitgangssituatie

De gemeente Land van Cuijk is gestart in een roerige en onzekere tijd. Een tijd die onder andere wordt gekenmerkt door de coronapandemie, de oorlog in Oekraïne met daarbij de opvang van de Oekraïense vluchtelingen, krapte op de arbeidsmarkt en prijsstijgingen. Dit zijn ontwikkelingen die onze inwoners, onze ondernemers maar ook onze gemeente raken.

De gemeente Land van Cuijk wil een moderne gemeente zijn die tijdig anticipeert op behoeften van inwoners en ondernemers. Een bestuurlijk krachtige gemeente, die in staat is in te spelen op huidige en toekomstige zware opgaven. Een gemeente die financieel solide is en beschikt over een robuuste ambtelijke organisatie met een sterke positie op de

arbeidsmarkt. Waar specialisatie en professionalisering binnen de organisatie mogelijk zijn en het aantrekken van gekwalificeerd personeel gemakkelijker wordt. Een gemeente die zo een krachtige positie in de regio kan innemen en een betere partner

kan zijn voor andere gemeenten en maatschappelijke organisaties binnen regionale samenwerkingsverbanden.

De gemeente Land van Cuijk wil sterk inzetten op kernendemocratie, een participatiesamenleving. Dit houdt in dat de gemeente inwoners wil stimuleren in het maken van keuzes over de eigen leefomgeving en wil faciliteren bij de ontwikkeling hiervan. Dit

vraagt wat van het gedrag en de competenties van raadsleden, collegeleden en ambtenaren. Door de schaalvergroting kunnen we bouwen aan een moderne gemeentelijke organisatie waar deze competenties aanwezig zijn en deze werkwijze vanzelfsprekend is.

Dit alles vraagt om een heldere strategie, gezamenlijke keuzes en doorzettingsvermogen. En op basis daarvan een consequent meerjarig beleid, een ambitieus uitvoeringsprogramma met bijbehorende capaciteit en financiën. We gebruiken de coalitieverklaring en het raadsprogramma als basis en bestaande gemeentelijke beleidsdocumenten en regionale afspraken als uitgangspunt.

Specifieke thema's

In de Planning en Controlcyclus (P&C) geven we op structurele wijze aandacht aan een aantal bijzondere thema's. Deze thema's hebben een specifiek karakter vanwege de mogelijke beleidsmatige of financiële impact in relatie tot de mogelijke risico's. Deze thema's kunnen een gevolg zijn van maatschappelijke ontwikkelingen, de gevolgen van de herindeling of strategische keuzes. Voor deze thema's nemen we in een afzonderlijke paragraaf de beleidsmatige verantwoording op (themaparagrafen). De financiële planning en verantwoording vindt plaats via de reguliere programmastructuur. In de begroting 2023 volgen we deze structuur in ieder geval voor de thema's: kernendemocratie, opgaves in de gemeente Land van Cuijk, de gevolgen van Corona, Harmonisatie als gevolg van de herindeling, frictiekosten.

Beleidsvoornemens

2. Beleidsvoornemens per programma

Beleidsvoornemens per programma

Per programma geven we inzicht in belangrijke beleidsvisies voor de komende jaren zoals deze op dit moment bekend zijn. Deze vormen samen met de coalitieverklaring, het raadsprogramma, de kaderbrief en de beschikbare middelen (tot en met de meicirculaire) de basis voor de begroting 2023. Hierbij willen wij nadrukkelijk aangeven dat het niet vanzelfsprekend is dat alle genoemde beleidsvoornemens ook in de begroting 2023 worden opgenomen. Met deze kaderbrief ontvangt u een overzicht van beleidsvoornemens, bekende bijbehorende uitvoeringsprogramma's en al dan niet verplichte activiteiten. Hierin worden in de loop van het jaar richting begroting keuzes gemaakt in prioritering, fasering en uitvoering.

2.1 Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid

Algemene indeling

Dit programma gaat over de manier waarop het gemeentebestuur samenwerkt met inwoners en met andere gemeenten, over de ambities ten aanzien van de dienstverlening (zoals de digitale dienstverlening, telefonische dienstverlening, burgerzaken) en over de organisatie van de gemeente.

Ook gaan we in dit programma in op de verschillende aspecten van veiligheid, crisisbeheersing en brandweer, integrale veiligheid, ondermijning en zorg & veiligheid. Samen met diverse partijen, zoals het veiligheidshuis, de GGD, politie, brandweer, justitie en

andere samenwerkingsorganisaties werken we aan een veilige en leefbare gemeente. We zetten in op het voorkomen én bestrijden van incidenten, veiligheidsproblemen, rampen en crises. Onze inwoners kunnen rekenen op een snelle hulpverlening. De gemeente is regievoerder en werkt nadrukkelijk samen met alle partners om de veiligheid en leefbaarheid op een zo hoog mogelijk niveau te brengen en te houden voor iedereen die woont, werkt en verblijft in de gemeente Land van Cuijk.

Wat willen we bereiken?

Bestuur

Kernendemocratie

Kernendemocratie, de participatiesamenleving, is een uitgangspunt uit het herindelingsadvies en wordt de komende jaren verder ingevoerd. Hierbij is het van belang dat actief de samenwerking met de gemeenschap wordt opgezocht en wordt aangesloten bij de behoefte en de mogelijkheden van deze gemeenschap. Door een samenspel tussen de gemeentelijke organisatie en actieve mensen uit het Land van Cuijk krijgt dit vorm. Kernendemocratie zal hierom een vanzelfsprekendheid in de bedrijfsvoering en het bestuurlijk besluitvormingsproces moeten worden.

Communicatie

De gemeente Land van Cuijk wil een toegankelijke en benaderbare gemeente zijn die oog en oor heeft voor wat er speelt en leeft in de kernen. De reeds opgestelde visie op communicatie en het uitvoeringsplan communicatie geven hier richting en uitvoering aan. We vinden het belangrijk om inwoners en ondernemers duidelijk en transparant te informeren over onze dienstverlening, plannen, projecten, procedures en besluiten. We willen communiceren in begrijpelijke taal en gebruiken hiervoor nieuwe en bestaande communicatiekanalen, passend bij de doelgroep en de boodschap. In onze communicatie willen we aansluiten op de informatiebehoefte van inwoners en ondernemers. We halen de

buitenwereld naar binnen en maken dit onderdeel van onze communicatie aanpak. We zijn trots op onze nieuwe gemeente, de 33 kernen en inwoners en ondernemers en dragen dit in onze communicatie, intern en extern, uit.

Dienstverlening

Als gemeente Land van Cuijk verbinden we ons aan de kernwaarden betrouwbaar, innovatief en wendbaar. Deze kernwaarden zijn bepalend voor het imago van de organisatie. Door de kernwaarden in onze dienstverlening toe te passen, blijven we geloofwaardig. Uiteindelijk blijven we op zoek naar manieren waarop we onze dienstverlening kunnen verbeteren.

Bestuurlijke samenwerking

Als nieuwe grote(re) gemeente kunnen we meer positie innemen (en dus invloed uitoefenen) in regionale verbanden. Ook biedt het kansen om de meer complexe opgaven met meer expertise en op groter schaalniveau aan te pakken. Om deze ambitie op efficiënte wijze vorm te kunnen geven, is het nodig om inzicht te krijgen in de positie en rol van onze gemeente in de nieuwe context van (boven)regionale samenwerking. Meer specifiek gaat het hierbij om de vraag op welke manier we de samenwerking met stakeholders, binnen en buiten de gemeente, in het fysiek ruimtelijk domein het beste kunnen vormgeven.

Veiligheid

De overheid komt op het brede terrein van veiligheid voor veel en steeds complexer wordende maatschappelijke opgaven te staan. Dit komt mede door maatschappelijke ontwikkelingen van lokaal tot globaal niveau.

Internationale ontwikkelingen hebben steeds meer invloed op het leven in ons land. Gebeurtenissen elders in de wereld kunnen direct tot reacties leiden in onze Oost-Brabantse dorpen of steden. Al eerder is geconstateerd dat criminaliteit (maar ook maatschappelijke onrust) niet gebonden is aan lands-, provincie- of gemeentegrenzen. Het overheidsbestuur, Openbaar Ministerie en de politie moeten daarom steeds meer (zowel mono- als multidisciplinair) handelen vanuit het besef dat er in toenemende mate sprake is van onderlinge afhankelijkheid waarbij de partners niet los van elkaar kunnen opereren (waarbij elke partner zijn eigen bevoegdheden heeft).

Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit waren al in opmars voor corona, maar de stijging van deze delicten heeft door de coronapandemie nog een extra 'boost' gekregen. Thuiswerken, digitaal vergaderen, webwinkels en corona-apps. Mensen zijn praktisch nonstop digitaal actief en een groot deel van het leven van sommige jongeren speelt zich voornamelijk digitaal af. Digitalisering biedt kansen, maar brengt ook (nieuwe) risico's met zich mee. Traditionele vormen van criminaliteit raken steeds meer verweven met digitale criminaliteit. Vrijwel elke vorm van criminaliteit heeft tegenwoordig wel een digitale variant

(vb. babbeltrucs versus whatsapp fraude). Gelet op de complexiteit rondom opsporing en vervolging is het belangrijk dat de kans om slachtoffer te worden, moet worden geminimaliseerd.

De Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid waarschuwt in haar Cybersecuritybeeld van juni 2021 dat cyberaanvallen het zenuwstelsel van de maatschappij aantasten. Door toenemende mondiale spanningen en doordat het een lucratief verdienmodel is, neemt het aantal hacks toe.

Ondermijnende criminaliteit is en blijft een groot probleem in ons land en zeker in onze (strategisch gelegen) regio Oost-Brabant. De (criminele) infrastructuur, de strategische ligging, de ervaring met de productie van synthetische drugs, de relatief lage pakkans en het (onjuiste) beeld dat er in ons land licht gestraft wordt, zijn redenen dat internationale bendes Nederland (en ook onze regio) hebben uitgekozen als uitvalsbasis. Kortom: de ondermijnende en ontwrichtende effecten van de georganiseerde criminaliteit zijn moeilijk te overschatten en helaas is de verwachting dat dit niet zal afnemen.

Het is onze verantwoordelijkheid om de veiligheid in onze gemeente te bewaken. Mede gezien de hiervoor beschreven ontwikkelingen staan wij daarom, samen met onze interne en externe partners, aan de lat voor onder andere de volgende thema's:

- Leefbaarheid
- Jeugd
- Ondermijning
- Zorg en Veiligheid
- Maatschappelijke onrust
- Digitale Veiligheid

Hiernaast is vanuit veiligheid ook een rol weggelegd ten aanzien van het AZC en de opvang van de vluchtelingen uit Oekraïne. In de reguliere werkzaamheden blijft ook aandacht voor het opzetten en borgen van onze rampen- en crisesorganisatie.

Voor openbare orde en veiligheid zijn de integrale benadering en aanpak van essentieel belang. Hierom wordt voor beleid, projecten en casuïstiek zoveel als mogelijk integraal samengewerkt met interne en externe partners.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bestuur

Kernendemocratie

Kernendemocratie, de participatiesamenleving, wordt de komende jaren verder vormgegeven en geïmplementeerd. Hierbij ligt de nadruk op:

- Het vertalen van de door de bouwteams opgeleverde kernen CV's in wijk-/dorps- of uitvoeringsplannen dan wel het realiseren van eenvoudige lokale projecten die voortkomen uit de Kernen CV's.
- Het verder door ontwikkelen van kernendemocratie waaronder facilitaire ondersteuning van de wijk- en dorpsraden.
- Het organiseren van (thema)bijeenkomsten, ontmoetingen tussen gemeente en kernen, eventueel met behulp van externe expertise.

Communicatie

De inmiddels opgestelde visie op communicatie en het bijbehorende uitvoeringsplan vormen een belangrijke leidraad voor de verdere doorontwikkeling van communicatie. Niet alleen is het vakgebied steeds in ontwikkeling, ook de maatschappelijke behoefte verandert. In onze communicatie sluiten we hier op aan. We gebruiken hierbij steeds een mix van bekende, traditionele kanalen en nieuwe media.

We blijven investeren in toegankelijke online communicatie en dienstverlening door een klantgerichte en toegankelijke website en veelzijdige informatie op social media. Door het uitvoeren van klantonderzoek kunnen we de online diensten steeds gebruikersvriendelijker maken. Ook willen we ervoor zorgen dat meer dienstverlening online beschikbaar komt. Via het 'newsroom principe' gaan we ophalen wat er speelt en leeft in onze gemeente (onder andere via de social media kanalen en het KCC). In onze communicatie geven we hier betekenis aan en spelen we hier op in. Voor de nadere positionering van het Land van Cuijk gaan we, in samenwerking met stakeholders, een plan van aanpak uitwerken.

Kabinet

We willen kabinetszaken verder gaan professionaliseren. Hiervoor hebben we een notitie in voorbereiding waarin deze professionaliseringsslag verder wordt uitwerkt en meer concreet wordt gemaakt. Een krachtig kabinet vraagt om extra capaciteit ten opzichte van de eerdere uitgangspunten. Hier zal dan ook een budgetvraag aan verbonden kunnen zijn.

Dienstverlening

De nadruk in het dienstverleningsconcept inclusief het uitvoeringplan ligt op het door ontwikkelen van de dienstverlening. Het continu verbeteren van de kwaliteit van onze (digitale) dienstverlening vraagt om het voortdurend meten op alle contactkanalen,

producten en processen. De antwoorden uit deze verschillende onderzoeken geven waardevolle informatie over de aspecten waarop de organisatie wordt gewaardeerd of waar juist ruimte is voor verbetering. Hiermee kunnen we situationeel op zoek gaan naar waar dienstverlening nog beter kan en tegelijkertijd geeft het inzicht in hoe betrouwbaar, innovatief en wendbaar we zijn. Om deze kernwaarden goed in te kunnen zetten en toe te kunnen (blijven) passen, is het nodig om structureel te investeren in expertise en middelen. Daarnaast is de doorontwikkeling van de digitale dienstverlening en online communicatie van belang.

Bestuurlijke samenwerking

We zijn gestart met een analyse van en advies over bestaande en nieuwe externe bestuurlijke netwerken en overlegstructuren met de georganiseerde stakeholders binnen en buiten de gemeente, op basis van onze ambities en opgaven. Aan de hand van deze Krachtenveldanalyse gaan we bepalen welke samenwerkingsvormen en rollen ons het beste passen.

- Grensoverschrijdende overlast en criminaliteit

We willen de aanpak van de gemeentelijk grensoverschrijdende overlast en criminaliteit continueren, waaronder de problematiek die ontstaat door overlastgevende asielzoekers. Hierbij gaat het over de voortzetting van het, in de samenwerkende gemeenten (Nijmegen, Venray en Land van Cuijk), flexibel inzetbare BOA-team (flying squad). Afgelopen jaar (2021 en tot en met mei 2022) stelde het ministerie van Justitie en Veiligheid hiervoor budget beschikbaar. Inmiddels hebben we de toezegging ontvangen dat vanaf mei weer subsidie kan worden verkregen. De hoogte van het subsidiebedrag en de termijn van besteding van de subsidie zijn nog onbekend.

- De ontwikkeling van een VeiligheidsInformatieKnooppunt

We willen het informatie gestuurd werken op het gebied van veiligheid ontwikkelen. Hierbij is het van belang dat gemeentelijke data wordt ontsloten, gebeurtenissen worden geanalyseerd, signalen en trends bekend zijn en de risico's van ondermijnend en

crimineel gedrag in beeld worden gebracht. Hiervoor moeten we software gaan aanschaffen en zal een (data-)analist worden aangesteld.

- Camerabewaking bedrijventerreinen

De gemeente wil graag een eenmalige stimuleringsbijdrage geven (45% kosten) voor de Stichting Duurzaam Bedrijven Overleg voor de ondersteuning van de implementatie van camerabewaking op de bedrijventerreinen Saxe Gotha (Boxmeer), Haven Cuijk en de uitbreiding voor De Beierd en 't Riet (voor de beveiliging van gebouwen, terreinen en personen). Het gaat hierbij niet over het plaatsen van camera's met als doel de openbare orde te handhaven.

- Hackshield (cybercrime)

HackShield is een game die jongeren tussen de 8 en 12 jaar en hun omgeving weerbaar maakt tegen cybercriminaliteit. Ze spelen een meeslepend verhaal, leren over online veiligheid, ontdekken wat de gevaren zijn en leren hoe ze zich hier tegen kunnen

wapenen. Daarbij worden ze gestimuleerd hun omgeving (onder meer ouders, grootouders) te betrekken. Met de samenwerkende gemeenten is afgesproken dat we deze bewezen methodiek uiterlijk in het 1e kwartaal van 2023 gaan uitrollen.

- Harmonisatie ambulante jongerenwerk (overlast / leefbaarheid)

We willen komen tot een eenduidige lijn voor de inzet op gesprekken met jongeren op straat. In de voormalige gemeenten werd namelijk verschillend omgegaan met deze inzet (o.a. middels straatcoaches zoals in Boxmeer).

- We willen de gegevens van de tweejaarlijkse veiligheidsmonitor (gemeenten met meer dan 70.000 inwoners worden kosteloos meegenomen) gaan gebruiken voor het inzichtelijk maken van de ontwikkeling van veiligheid en leefbaarheid in onze gemeente.

2.2 Openbare Ruimte

Algemene inleiding

Dit programma gaat over het voorbereiden en uitvoeren van beleid met betrekking tot wegen, straten en pleinen, verkeer en vervoer, openbaar groen en water.

Wat willen we bereiken?

Openbare ruimte

De openbare ruimte wordt intensief gebruikt en is steeds belangrijker als ontmoetings- en verblijfsplek. De gebruikers van deze openbare ruimte verwachten dat deze aantrekkelijk is en aansluit op de behoefte. Het basisuitgangspunt is dat de openbare ruimte schoon, heel en veilig is. Daarbij is het de uitdaging om de groeiende druk op onze wegen, pleinen en parken op een duurzame en zo kostenefficiënte wijze in te richten en te beheren. De grote vraagstukken zoals de energietransitie, klimaatadaptatie, schaarste aan grondstoffen en gezondheidsvraagstukken hebben een sterke relatie met het beheer van de openbare ruimte.

Daarnaast staan we de komende decennia voor grote vervangingsopgaven. De grootste groei van de kernen vond plaats in de naoorlogse periode. Veel gebouwen, infrastructuur en beplantingen moeten de komende perioden worden vernieuwd of vervangen. Deze vervangingsopgave biedt kansen voor vernieuwing en verbinding met de sociaalmaatschappelijke opgaven (zoals gasloos, klimaatadaptief of circulair). De kwaliteit van de openbare ruimte en daarmee ook het beheer, is van groot belang voor de lokale economie en de leefbaarheid in de kernen. Deze kwaliteit willen we minimaal vasthouden, waar mogelijk naar een hoger niveau tillen en aan laten sluiten bij het veranderend gebruik van de openbare ruimte.

Water

Het klimaat verandert. Dat betekent dat het water in de Maas in de toekomst steeds vaker erg hoog staat. Het stroomgebied moet daarom voldoen aan de nieuwe normen voor waterveiligheid. Dat is de reden waarom Waterschap Aa en Maas aan de slag gaat om de dijk tussen Cuijk en Ravenstein te verbeteren. Daarvoor wordt een voorkeursvariant uitgewerkt, waarbij ook meekoppelkansen in beeld zijn gebracht.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vaststellen ambitie klimaatbestendige inrichting openbare ruimte

Er bestaat de behoefte om beleid vast te stellen om te komen tot een klimaatbestendige inrichting van de openbare ruimte. Het instrument wat we daarvoor willen inzetten is het gebruik van klimaatlabels. Hiermee kunnen we doelstellingen SMART maken en daarmee aansluiten op de eerder genomen stappen binnen het programma Klimaatbestendig Land

van Cuijk. Het beleid voor een klimaatbestendig Land van Cuijk wordt de komende periode geactualiseerd op basis van nieuwe inzichten en ambities [* Duurzaamheid].

Wegen

De voormalige gemeenten kenden verschillende beleidsniveaus waarop de verhardingen werden onderhouden. Het beleid op basis van schoon, heel en veilig moet nog worden geharmoniseerd en opnieuw worden vastgesteld. Daarvoor zijn we eind 2021 al gestart met een globale visuele inspectie van alle verhardingen. Dit zien we als een 0-meting om de huidige kwaliteit te bepalen. Op basis hiervan kan nieuw beleid worden vastgesteld en kan ook worden bepaald waar de onderhoudsmiddelen zo doelmatig mogelijk kunnen worden ingezet.

Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid is altijd al een belangrijk thema. Zowel bij de enquête veiligheid en leefbaarheid in het buitengebied als ook bij het tot stand komen van de kernen CV's, komt de wens om de verkeersveiligheid te verbeteren steeds terug als één van de belangrijkste onderwerpen. Het jaar 2023 zal vooral in het teken staan van het harmoniseren van bestaande beleidskaders om hiermee een instrumentarium te verkrijgen voor de verdere verbetering van de verkeersveiligheid en leefbaarheid. Daarnaast gaan we een meerjaren plan van aanpak verkeersveiligheid opstellen dat gerelateerd wordt aan de mobiliteitsvisie [*programma Milieu].

Openbare verlichting

Op het gebied van openbare verlichting is de afgelopen jaren vooral ingezet op verduurzaming. Dit betekent dat verouderde armaturen zijn vervangen door LED-verlichting en dat de verlichting in de nachtelijke uren wordt gedimd volgens een bepaald dimregime. In 2023 gaan we hiermee door, waarbij we het effect van de stijgende energieprijzen blijven monitoren. Vanuit beheer en verdere verduurzaming zal nieuw beleid moeten worden geformuleerd.

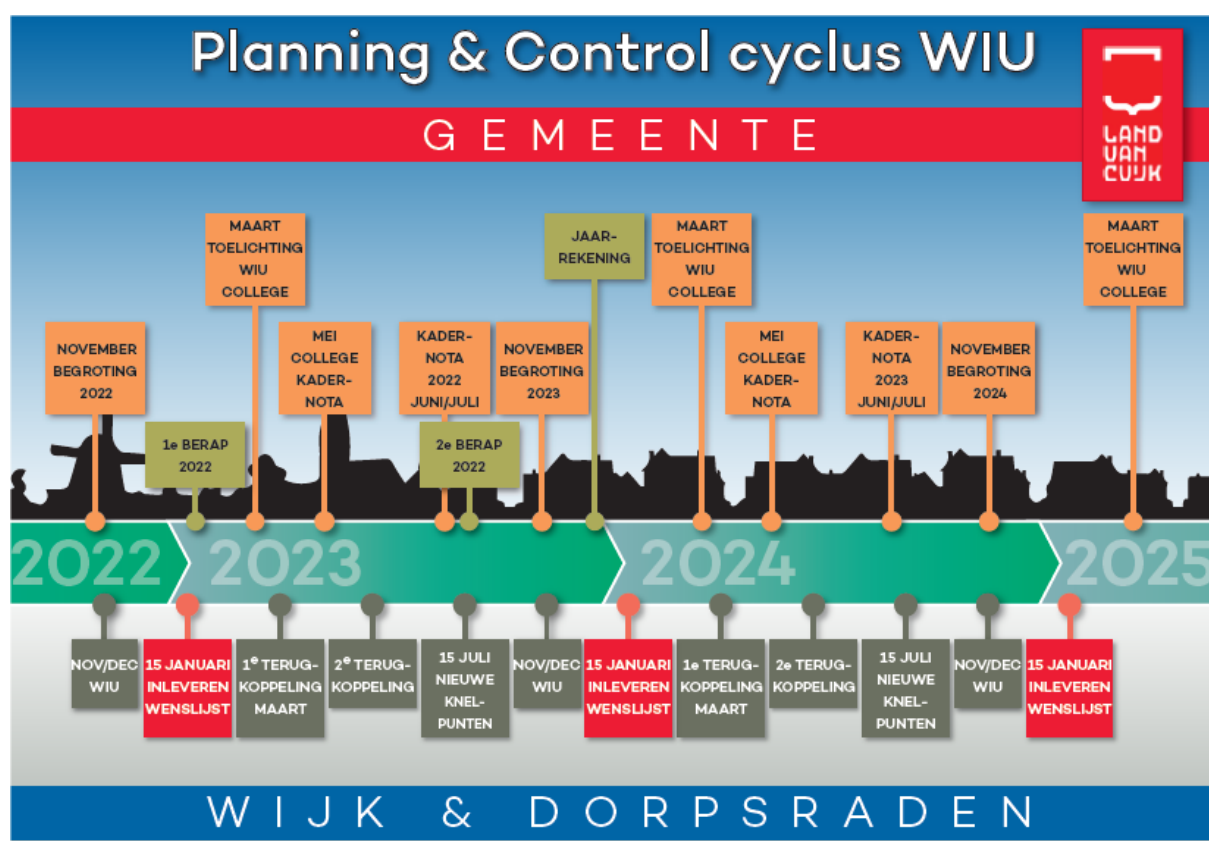
Groen

Voor de onderdelen Groen en Spelen zijn door de voormalige gemeenten diverse beheerkwaliteitsplannen opgesteld. Het jaar 2022/2023 staat vooral in het teken van het harmoniseren van de bestaande beleidskaders en het uitvoeren van bestaande plannen. Groene kwaliteit is belangrijk voor de inrichting van de openbare ruimte. Groene uitgangspunten gaan we verwerken in het meerjarig beleid.

Werk in Uitvoering

Voor alle werkzaamheden en projecten die invloed hebben op de bestaande of nieuwe openbare ruimte, gaan we een integrale uitvoeringskaart maken. Dit integrale overzicht wordt ook het communicatie-instrument voor inwoners en bedrijven. Na vaststelling van de begroting worden alle wijk- en dorpsraden geïnformeerd over de uitvoeringskaart en kunnen ze hun knelpunten en wensen aangeven, waarop vanuit de gemeente een reactie komt. De ervaring heeft geleerd dat dit proces veel structuur geeft aan alle vragen en wensen die het gehele jaar door binnenkomen. Daarnaast wordt dit door de wijk- en dorpsraden als positief ervaren. De werkwijze sluit ook helemaal aan bij het idee van Kernendemocratie en de P&C-cyclus.

Buitendienst

Voor het daadwerkelijk schoon, heel en veilig houden van de openbare ruimte is onze buitendienst onmisbaar. In 2022 vindt de visieontwikkeling van de buitendienst Land van Cuijk plaats en starten de voorbereidingen om te komen tot een eenduidig en

geharmoniseerd uitvoeringsbeleid dat naadloos aansluit bij de visie en ambities van de onze nieuwe gemeente. De financiële consequenties zijn sterk afhankelijk van het scenario dat ten uitvoering gebracht wordt.

Water

We willen de meekoppelkansen benutten om bestaande plannen te combineren met de dijkverbetering. De financiële verantwoordelijkheid voor de meekoppelkansen ligt bij de gemeente.

2.3 Economie, recreatie en toerisme

Algemene inleiding

Dit programma gaat over het economisch klimaat van de gemeente, recreatie en toerisme en de bedrijfslocaties. In het Land van Cuijk is sprake van een (van oudsher) sterk cluster van bedrijven die werkzaam is op het gebied van agri, food en technologische ontwikkeling. Kernpunt is dat ze (wereldwijd) ten dienste staan van de primaire sector. Om deze economische kracht te behouden en te versterken is integrale inzet op verschillende thema's wenselijk. Hierbij moet worden gedacht aan identiteit en communicatie, ruimte en infrastructuur, milieu en duurzaamheid, arbeidsmarkt en onderwijs. Daarnaast maken onderwerpen als detailhandel, horeca en recreatie ook deel uit van dit programma en moet er worden ingezet op regionale en lokale samenwerking.

Wat willen we bereiken?

Economie

We zetten in op het realiseren van een toekomstbestendige economie met sterke samenwerkingsrelaties. Het vermogen van bedrijven, kennisinstellingen, overheden en gebruikers om met elkaar samen te werken, versterkt de veerkracht van de economie en de aantrekkingskracht van ecosystemen.

Recreatie en Toerisme

Onze gemeente kent een veelzijdig economisch profiel. Daarbinnen vormt recreatie en toerisme een sterke pijler die grote invloed heeft op de economische vitaliteit en leefbaarheid. Wij kiezen ervoor om deze veelzijdigheid aan economische- c.q. toeristisch recreatieve activiteiten verder te versterken, aan te jagen en te promoten. Doel is meer overnachtingen, mensen die langer blijven, meer uitgeven en verdere groei van dagrecreatie. Dat doen we onder andere door onze kernen aantrekkelijk en bereikbaar te houden, maar zeker ook door de aantrekkingskracht te benutten van ons veelzijdig landschap.

Wat gaan we daarvoor doen?

Economie

Versterken van de Brede Welvaart: Door de bijzondere kenmerken van het Land van Cuijk is een unieke economische propositie op te stellen op het gebied van locatieontwikkeling die nadrukkelijk onderscheidend is van andere gemeenten. We vinden het daarbij belangrijk om de bijzondere plekken en bedrijven in beeld te brengen en profielen te ontwikkelen die richting geven, maar ook flexibel kunnen zijn. Het creëren van nieuwe banen zal hand in hand moeten gaan met het aantrekken van nieuwe inwoners. Maar ook digitalisering speelt een belangrijke rol, waarbij bewustzijn, vaardigheden en veiligheid aan de orde komen. Om

de ambities waar te maken, vinden we het belangrijk om een gedegen economische visie op te stellen. De economische ontwikkeling van de gemeente Land van Cuijk is één van de prioritaire hoofdpunten in het herindelingsadvies. Het veelzijdige palet aan

economische activiteiten in onze gemeente draagt bij aan onze economische ontwikkeling. Daarvoor gaan we een visie opstellen. Deze is nodig voor een goede sturing, prioritering, afbakening en het houden van aandacht voor de actuele ontwikkelingen binnen de verschillende thema's.

Identiteit en communicatie

- Voor een goede positionering van Land van Cuijk is inzet van marketing en communicatie noodzakelijk. Via een digitale nieuwsbrief en profilering van de gemeente (o.a. website), kan het ambassadeurschap voor een goed ondernemersklimaat worden uitgedragen.

Ruimte en infrastructuur

- Lange termijnvisie bedrijventerreinen: In de lange termijnvisie bedrijventerreinen willen we de zoekgebieden van de bedrijventerreinen per (voormalige) gemeenten samenbrengen en de evaluatie van de huidige regionale afspraken voor vraaggericht zoeken ontwikkelen. Daar waar geen passende bedrijfskavels meer beschikbaar zijn, werken we aan een passend aanbod.
- Havenontwikkelingen en bevorderen goederenvervoer over water: De Haven in Cuijk levert een belangrijke economische bijdrage aan de regionale economie en aan het vervangen van vervoersstromen over de weg naar transport over water. Het verduurzamen van de transportopgaven en het toekomstbestendig maken van De Haven vragen continu onze aandacht. Denk daarbij onder andere aan kadeuitbreiding en duurzamere verlaadoplossingen.
- Transitie Landelijk Gebied: De economische dragers van het buitengebied gaan veranderen. Een goede mix van nieuwe economische dragers is van belang om het buitengebied toekomstbestendig te maken en een goede verbinding te realiseren met het ecosysteem van Land van Cuijk.
- Data gedreven mobiliteitsbeleid: We zetten in op versterking van het vestigingsklimaat door het opstellen van data gedreven mobiliteitsbeleid gericht op multimodale bereikbaarheid van belangrijke locaties, zoals industrieterreinen. Dit vraagt om een verstedelijkingsstrategie met bijbehorende mobiliteitsvisie.

Milieu en duurzaamheid

- Circulaire economie is van belang voor het verminderen van de druk op het milieu, een verbeterde leveringszekerheid van grondstoffen en een betere concurrentiepositie. Daarnaast draagt het bij aan innovatie, groei en banen.
- Warmte- en energietransitie. Deze transitie zal innovatie bevorderen en schept nieuwe werkgelegenheid.

Arbeidsmarkt en onderwijs

- Health Campus: Voor de ontwikkeling van bedrijventerrein Health Campus is het belangrijk dat 'health' georiënteerde bedrijven zich hier gaan vestigen en dat deze ontwikkeling kenmerkend wordt voor de regio. Dit vraagt om specifieke marketing en om aansluiting bij ongewone netwerkorganisaties.
- Praktijkopleidingen clusteren: We gaan onderzoeken of we door een clustering van praktijkopleidingen kunnen voorzien in een toekomstige behoefte van technische ondernemers naar een adequate leer- en ontwikkelruimte door een clustering van praktijkopleidingen.
- Veerkrachtige arbeidsmarkt: De druk op de arbeidsmarkt is groot en momenteel is er sprake van enerzijds een tekort aan arbeidskrachten en daarnaast ook een mismatch tussen de vraag en het aanbod. Het Land van Cuijk moet concurreren met andere regio's en gebieden. De beschikbaarheid van 'human capital' is een essentieel onderdeel van economische ontwikkeling. Inzet op versterking, ontwikkelen en aantrekken van talent op alle opleidingsniveaus en leeftijdscategorieën is van belang voor deze economische ontwikkeling. Ondernemers en gemeente kunnen hun krachten bundelen om bijvoorbeeld starters of start-ups van informatie te voorzien. Door ervaringen te delen en expertise samen te brengen, wordt ondersteuning, coaching en advies geboden.

Detailhandel, horeca en recreatieve bedrijven

- Transitie centrumgebieden: De verschillende midsize centra (waaronder Cuijk en Boxmeer) in de regio Noordoost-Brabant werken momenteel allemaal aan het terugdringen van het aantal detailhandel meters en het creëren van compacte centra om de leefbaarheid hiervan in stand te houden. Daar horen praktische verplaatsingen bij maar ook het creëren van nieuwe woonmogelijkheden in oude winkelpanden, door aanpassingen te maken. Vanuit de Regiodeal is het project 'transitie van midsize centra' opgezet. Hiermee willen we komen tot, voor het MKB in deze centra, noodzakelijke vernieuwingen.

Regionale en lokale samenwerking

- Uitbouwen agrifood en tech industrie: We erkennen de kracht van de agrifood en tech industrie als vitale economische bedrijvigheid in onze gemeente. We willen deze sectoren uitbouwen door het bevorderen van samenwerking en het faciliteren van randvoorwaarden op het vlak van personeel, ruimte, innovatiefaciliteiten en infrastructuur.
- Samen met de gemeenten Bergen, Gennep, Goch, Weeze, Kalkar en Uedem (Regio CLIP) werken we aan een Interreg project met deelprojecten. Deze bevorderen onder andere de economische ontwikkeling in deze regio.

Recreatie en Toerisme

1. We willen een toeristische visie Land van Cuijk gaan ontwikkelen om eenheid in het toeristisch beleid te bevorderen. Er liggen oude en recente toeristische visies van de

vijf gemeenten. Ook hebben de samenwerkende gemeenten de afgelopen jaren al recreatief beleid ontwikkeld voor het Land van Cuijk. Dit alles gaan we gebruiken als basis voor een actuele toeristische visie Land van Cuijk.

2. Visit Land van Cuijk, voorheen het Regionaal Bureau voor Toerisme Land van Cuijk, heeft in haar visie Onvergetelijk Onthaasten verwoord welke rol deze organisatie kan en wil vervullen. Op basis van deze visie wordt ingezet op verdere versterking van regionale en (inter)nationale promotie.
3. We gaan het beleid van lokale toeristische Platforms harmoniseren ten behoeve van de versterking van het toeristisch netwerk. We stimuleren hierbij de onderlinge samenwerking en de verbinding met Visit Land van Cuijk. De toeristische Platforms zorgen voor lokale promotie en contacten in de kernen.
4. Uitvoering grote projecten: Grote projecten als Romeins verleden Cuijk, Maasheggen en wandel/fiets/ruiternetwerken willen we initiëren en willen we ondersteunen. Uitvoering van projecten draagt bij aan de ontwikkeling en het vergroten van de aantrekkelijkheid van de verschillende gebieden vanuit toeristisch perspectief.

2.4 Onderwijs

Algemene inleiding

Dit programma omvat verschillende aspecten binnen het onderwijs zoals passend onderwijs, volwasseneneducatie, leerlingenvervoer, bewegingsonderwijs, onderwijsachterstandenbeleid en internationale schakelklas, leerplicht en voorkomen van vroegtijdig school verlaten. Daarnaast behoort ook onderwijshuisvesting tot dit programma.

Wat willen we bereiken?

In de gemeente Land van Cuijk willen wij dat alle kinderen en jongeren zich gezond, kansrijk en veilig ontwikkelen. Om hiervoor optimale en gelijke kansen te geven, is een sterke basis om het kind heen nodig, naast de eigen kracht van kind en gezin. Dit betekent een opvoeden opgroeiomgeving, waarin alle opvoeders samenwerken, elkaar aanvullen en versterken. Waar medeopvoeders zoals familie, buren, kinderopvangmedewerkers, leerkrachten, jongerenwerkers, sport- en cultuurbegleiders en waar nodig jeugdzorgwerkers in nauw contact met het kind/gezin en met elkaar staan. Dat bevordert het gewone opgroeien, ontwikkelen, opvoeden en het hebben van gelijke kansen. Ook kan zo'n sterke basis voorkomen dat normale, doorsnee opgroei- en opvoedvragen escaleren tot (ernstige) problemen.

We willen dat leerlingen zoveel mogelijk in de nabijheid van thuis kunnen leren en ontwikkelen. We willen de kansen van kinderen in het onderwijs vergroten en willen inclusief onderwijs bereiken, waarbij alle kinderen (met of zonder beperking) samen kunnen

leren. Ook als een leerling extra of gespecialiseerde ondersteuning nodig heeft. Ouderbetrokkenheid is hierbij van groot belang. Hierover maken we afspraken met de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs en de schoolbesturen. We omarmen de consequentie dat hierdoor nieuwe huisvestingsvraagstukken kunnen ontstaan.

We creëren een opgroei klimaat waarin kinderen en jongeren worden gestimuleerd om talenten te ontwikkelen en kansen te pakken. Dit moet leiden tot toename van de belangrijkste beschermende factoren en afname van de meest relevante risicofactoren in de wijk en bij de leerlingen zelf.

School/kinderopvang is een vind- en werkplek om kinderen en gezinnen te bereiken, elkaar te laten ontmoeten en om hen (laagdrempelig) te ondersteunen waar nodig. De ondersteuning richt zich onder andere op het initiëren en uitvoeren van preventieve activiteiten, signalering, het bieden van (lichte) opvoedondersteuning, tijdelijke praktische hulp, voorlichting, informatie en advies, de verbindende schakel zijn tussen kinderopvang, onderwijs, het vrij-toegankelijk ondersteuningsaanbod, specialistische jeugdhulp en partners

in de woonkern. Een sterke verbinding tussen kinderopvang/school en de thuissituatie is het uitgangspunt.

We zorgen voor kwalitatief goed en passend onderwijs nu en in de toekomst. De vorming van integrale kindcentra (IKC's) is belangrijk voor het faciliteren van een positief opvoedklimaat: een eenduidige ontwikkelcontext met doorgaande ontwikkellijnen en optimale samenwerking rond het kind. Tussen gemeente, schoolbesturen en kinderopvang maken we afspraken over h oe deze IKC's tot stand komen en wat hierin wederzijdse verwachtingen zijn. Zowel inhoudelijk als financieel. Het primaat voor (inhoudelijke) vorming van een IKC ligt bij kinderopvang en schoolbestuur. De gemeente faciliteert hierbij in adequate huisvesting van integrale kindcentra (opvang en onderwijs), multifunctioneel inzetbare ruimten, verduurzaming van de gebouwen en een gezond binnenklimaat. In de buitenruimte zetten we in op een groene omgeving van kindcentra.

Ten slotte heeft de afgelopen periode een explosieve markt laten zien voor wat betreft bouwrijzen. We willen dat we de continuïteit van reeds afgegeven projecten/investeringen kunnen garanderen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Per kern/IKC willen we een opgroeiklimaat creëren waarin kinderen en jongeren worden gestimuleerd om talenten te ontwikkelen en kansen te pakken. Een kansrijke kern is een kern waarin vrijwilligers, professionals (onder andere scholen, kinderopvang, welzijnswerk, CJG en GGD) en verenigingen met elkaar de verantwoordelijkheid voelen en krijgen om lokaal kansen te creëren voor jongeren. In een kansrijke kern delen inwoners en partners eenzelfde visie op de kern, bieden zij vanuit die visie jeugdigen een uitdagende context en is er een stevig vangnet waarin het CJG het sluitstuk vormt voor jeugdigen en hun ouders.

We gaan een nota Sterke Basis voor de Jeugd voorleggen met daarbinnen diverse projecten. Bij deze nota hoort een uitvoeringsagenda op het gebied van onderwijs. We willen hierin extra inzetten op talentontwikkeling en deelname in de samenleving. Bovendien vergroten we de kansen rond het onderwijs, onder andere door mogelijkheden voor een talige

ontwikkeling, ondersteuning en ouderbetrokkenheid.

We willen blijven inzetten op een stevig aanbod op het terrein van voor- en vroegschoolse educatie (vve), bieden van onderwijskansen en integrale aanpak van taalondersteuning op basisscholen rondom Nederlands als tweede taal (NT-2).

We gaan een visie voorleggen over de manier waarop wij willen omgaan met onze schoolgebouwen/kindcentra: het integraal huisvestingsplan onderwijs. Daaruit vloeit de opgave voort om te komen tot toekomstbestendige en duurzame schoolgebouwen. Deze opgave wordt financieel vertaald en per project aangeboden.

Gelet op de gestegen bouwkosten streven we ernaar om een post op te nemen in de begroting om afgegeven projectkredieten op te hogen. Dit betreft ontwikkelingen op het gebied van gemeenschapsaccommodaties, onderwijshuisvesting, sportaccommodaties, cultuuraccommodaties en overig vastgoed.

2.5 Sport en cultuur

Algemene inleiding

Dit programma gaat over de manier waarop sport en cultuur kunnen bijdragen aan het welzijn, het welbevinden en de vitaliteit van de inwoners van het Land van Cuijk. Bovendien draagt het bij aan een aantrekkelijk aanbod van voorzieningen. Het programma is gericht op het stimuleren van activiteiten op deze gebieden.

Wat willen we bereiken?

De gemeente Land van Cuijk is sterk gericht op haar dorpen met ieder hun eigenheid. De gemeente heeft de ambitie om het unieke karakter van onze kernen te koesteren, te beschermen en te versterken. Inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties van onze gemeente stellen we voorop.

Onze gemeente kent vitale kernen met een sterk zelforganiserend vermogen en een rijk verenigingsleven. Dit kunnen sport- of muziekverenigingen zijn, maar bijvoorbeeld ook dorps- of zorgcoöperaties en andere initiatieven. De verenigingen zijn een belangrijke bouwsteen voor de sociale cohesie binnen onze gemeenschap. Verenigingen zitten zelf aan het stuur. Als gemeente faciliteren we, stimuleren we en jagen we lokale initiatieven aan.

Elkaar (kunnen) ontmoeten in de eigen buurt, dorp en gemeente is de basis om je ergens thuis te voelen, eenzaamheid te voorkomen, je met je omgeving verbonden te voelen en daar iets voor te willen betekenen. Aan de basis voor betrokkenheid liggen de diverse uitingen van cultuur, sport en het verenigingsleven: plekken waar we elkaar kunnen ontmoeten. We stimuleren en ondersteunen deze betrokkenheid in onze gemeenschap.

Wij kennen een breed aanbod op het gebied van zorg en gezondheid, cultuur en vermaak en sport en ontspanning. Wij willen inzetten op goede voorzieningen voor iedereen, met een aanbod dat past bij de omvang en demografie van onze gemeente. We hechten aan een goede spreiding van voorzieningen en bereikbaarheid ervan. Een gevarieerd aanbod zorgt voor een aantrekkelijke gemeente om te verblijven, te vestigen of te recreëren. Aangetoond is dat de aanwezigheid van onder andere cultuurvoorzieningen zorgt voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven. We zorgen dat de randvoorwaarden hiervoor op orde zijn.

Cultureel erfgoed

Om de omgang met ons onroerend cultureel erfgoed goed te borgen, gaan we nieuw erfgoedbeleid ontwikkelen. Dit beleid dient een versterkende bijdrage te leveren aan het gemeenschapsgevoel en een gezamenlijke identiteit voor de gemeente Land van Cuijk, waarbij tevens aandacht is voor de uniciteit van de diverse kernen. Hierdoor ontstaat uiteindelijk een sterke gemeente, gefundeerd op een collectieve geschiedenis die zowel voor inwoners als bezoekers zeer waardevol zal blijken.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan een nieuwe cultuurvisie aan u voorleggen. Een cultuurvisie sluit aan op wensen en (ontwikkel)behoeften van inwoners. Verenigingsleven, talentontwikkeling en cultuureducatie (waaronder muziekonderwijs) vormen drie belangrijke pijlers binnen de cultuurvisie. In deze visie zullen we een voorstel doen voor de harmonisatie van cultuursubsidies.

We blijven subsidies verstrekken op het terrein van sport en gaan deze subsidies harmoniseren. We willen de inzet van de combinatiefunctionarissen continueren via de intermediaire organisaties Stichting DoeJeMee en Bureau Negen. Via onder andere het Lokaal Sportakkoord gaan we actieve sportdeelname stimuleren.

We gaan u een nieuw accommodatiebeleid voorleggen. Het accommodatiebeleid bepaalt de koers van onze gemeente voor ons aanbod aan gemeenschaps-, binnensport-, en buitensportaccommodaties. We streven naar zoveel mogelijk clustering en multifunctionele accommodaties.

We kiezen voor investeringen in adequate en toekomstbestendige accommodaties. Zo leggen we een voorstel voor om te komen tot een toekomstbestendig sportcomplex De Kwel in Cuijk en sporthal De Looierij in Mill. Ook willen we het sportpark Groenendijkse Kampen in Cuijk revitaliseren door herinrichting en clustering van accommodaties.

Ook in dit kader wordt aandacht gevraagd voor de gestegen bouwkosten. We streven naar een post in de begroting om de projectkredieten te kunnen ophogen.

Cultureel erfgoed

De totstandkoming van het erfgoedbeleid gaan we gefaseerd uitvoeren, te beginnen met het harmoniseren van beleid en het opstellen van een archeologische- en cultuurhistorische

waardenkaart. Daarnaast gaan we verder uitvoering geven aan de projectagenda, behorend bij de Vestingvisie van Grave.

2.6 Sociaal domein

Algemene inleiding

Dit programma gaat over de activiteiten die de gemeente Land van Cuijk onderneemt om haar inwoners in staat te stellen zo gezond, prettig, lang en zelfstandig mogelijk te kunnen leven, wonen en mee te doen in de samenleving. Onze activiteiten zijn gericht op zowel individuele inwoners als op de samenleving als geheel. Het programma omvat onderwerpen als WMO, jeugd en participatie.

Wat willen we bereiken?

We willen dat inwoners zelfstandig hun leven kunnen leiden. Om hierin te ondersteunen zorgen we dat basisvoorzieningen zoals jongerenwerk, maatschappelijk werk en een opvangen onderwijsplek behouden blijven en versterkt worden waar nodig. We bouwen zo aan een omgeving waarin meer kansen en mogelijkheden ontstaan voor iedereen om op eigen kracht en op eigen wijze bij te dragen aan de samenleving.

We willen investeren in de basis: van genezen naar voorkomen. We ondersteunen een gezonde leefstijl van onze inwoners. 'Gezond' betekent fysiek gezond, mentaal gezond, een goede kwaliteit van leven, meedoen in de samenleving, zingeving en

dagelijks functioneren. Dat betekent: zo veel mogelijk in de eigen buurt kansen creëren om gezond en positief te leven. We omarmen hierbij de 'Global goals' voor duurzame ontwikkeling van de Verenigde Naties (VN).

De gemeente werkt daarvoor, in samenspel met inwoners en partners, aan:

- een betrokken samenleving door ontmoeten en eigen ontwikkeling centraal te stellen;
- keuzes die de beweging van 'genezen' naar 'voorkomen' helpen maken;
- het vergroten van de bestaanszekerheid van inwoners.

Wij staan voor een vitale gemeenschap. Problemen willen we voorkomen of, als ze zich voordoen, in een eerder stadium tackelen. We maken de beweging van genezen naar voorkomen (preventie) en zetten daar actief op in. We kijken hierbij vanuit een brede kijk op gezondheid ('positieve gezondheid'). Het accent ligt niet op de beperkingen maar op mensen zelf, op hun veerkracht en op wat hun leven betekenisvol maakt.

Vooraf voor kinderen is een versterking van het gewone, dagelijkse leven belangrijk. We zetten daarom in op een sterke basis voor de jeugd. We streven ernaar dat in het Land van

Cuijk kinderen en jongeren worden gestimuleerd om talenten te ontwikkelen, kansen te pakken en gezond op te groeien.

Op het terrein van de Wmo is de koppeling tussen welzijn (preventie) en Wmo (geïndiceerde individuele voorzieningen) belangrijk. We werken aan het terugdringen van eenzaamheid. In de uitvoering van de Wmo bieden we de ondersteuning die nodig is. De komende jaren zal de 'doordecentralisatie beschermd wonen' gaan plaatsvinden. Hierbij staat de ontwikkeling van beschermd wonen naar beschermd thuis centraal. Psychisch kwetsbare inwoners komen met ondersteuning in de wijk te wonen, middenin de samenleving.

Wij willen onze inwoners bestaanszekerheid bieden: een stevige financieel-economische basis. Immers, een onzekere financiële situatie belemmert mensen om zich te ontwikkelen. Dit betekent dat in al het (cliënt)contact de financiële situatie een punt van aandacht is en de gemeente een financieel vangnet biedt.

Daar waar mogelijk zetten we in op begeleiding naar werk. Zo bevorderen we economische zelfstandigheid. Wanneer dit niet haalbaar blijkt, zetten we in op maatschappelijke deelname. Waar nodig met inkomensondersteuning. Het snel en duurzaam begeleiden van inwoners naar werk in een inclusieve arbeidsmarkt staat voorop.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan een nota Sterke Basis voor de Jeugd voorleggen met daarin diverse projecten. Bij deze nota hoort een uitvoeringsagenda op het gebied van (preventief) jeugdbeleid en jeugdgezondheid. We zetten extra in op samenwerking en inzet van het Centrum voor Jeugd en Gezin, GGD, Sociom, jeugdzorgaanbieders- en verwijzers, onderwijs en kinderopvang in de (preventieve) jeugdzorg. Ook verstevigen we het aanbod laagdrempelige of beschikingsvrije zorg en ondersteuning op het gebied van gezondheid en opvoeding.

We zetten in op vitale inwoners, waarbij we afhankelijkheid van zorg willen voorkomen waar dat kan. Dat betekent investeren in laagdrempelige voorzieningen met beschikbaarheid voor iedereen. Zo willen we de gemeenschapshuizen ook als huiskamer inzetten.

We gaan een actief beroep doen op de mogelijkheden van inwoners en stimuleren het nemen van verantwoordelijkheid voor eigen welbevinden. De gemeente zal hierbij waar nodig ondersteunen en faciliteren. Bijvoorbeeld door 'Welzijn op recept', de

beschikbaarheid van dienstverlening en inzet op het terrein van jongerenwerk, maatschappelijk werk, mantelzorg- en vrijwilligerswerk, opbouwwerk, sociaal raadsliedenwerk en vluchtelingenwerk. Alsook door subsidiëring van vrijwilligersorganisaties en maatschappelijke partners.

We gaan een nota gezondheidsbeleid voorleggen. Deze nota beschrijft welke prioriteiten de gemeente heeft op het gebied van preventie, gezondheid en een gezonde leefstijl.

We geven uitvoering aan de 'regionale ontwikkelagenda opvang, ondersteuning en zorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid' en de 'werkagenda voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid in het Land van Cuijk'.

Er wordt in samenwerking met het taakgebied 'ruimte' een woonzorgvisie opgesteld. Hierin staat hoe we omgaan met de toenemende vergrijzing, kwetsbare doelgroepen en het gebrek aan geschikte en betaalbare woonruimte voor jongeren/starters. We werken hierbij samen met woningcorporaties en zorgpartners.

We willen inzetten op een toename van mensen die begeleid worden naar een passende werk-/activeringsomgeving. Hierbij gaan we re-integratie instrumenten inzetten zoals jobcoaching, social return en loonkostensubsidie. We blijven aangesloten bij het regionaal arbeidsmarktbeleid, waar het werkbedrijf een onderdeel van is. Hierbij willen we extra inzetten op intensivering van ons bestaande partnership met IBN. We gaan samen met het taakgebied Economie optrekken bij het 'binnenhalen' van bedrijven

en de aansluiting op de arbeidsmarkt.

Er komt een beleidsnota 'bestaanszekerheid' voor de aanpak van armoede en schulden. Hierbij hebben we specifieke aandacht voor bestrijding laaggeletterdheid en ondersteuning van gezinnen/kinderen.

Onze ambitie is om de 'Fair trade-titel' te krijgen voor de gemeente Land van Cuijk.

We willen enkele opvanglocaties gaan inrichten voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen en statushouders. We zorgen dat zij gebruik kunnen maken van de voorzieningen op het gebied van onderwijs en gezondheid.

2.7 Milieu

Algemene inleiding

Dit programma gaat over milieubeheer (duurzame, gezonde leefomgeving), de inzameling van afval, het aanleggen en onderhouden van riolen en mobiliteit.

Wat willen we bereiken?

Milieubeheer

Duurzaam Land van Cuijk

In onze nieuwe gemeente zoeken we naar toekomstbestendige oplossingen voor de grote problemen van deze tijd. De aanpak van de klimaatcrisis zien we als een van de belangrijkste opgaven. We maken verantwoorde keuzes in schone energie, het terugdringen van uitstoot en werken toe naar een circulaire gemeente. Hiermee zetten we de komende jaren belangrijke stappen naar een klimaatneutraal 2045.

Verduurzaming bedrijventerreinen

Met de Industriële Kring Land van Cuijk & Noord-Limburg, Hoofdbedrijventerreinvereniging Land van Cuijk & Noord-Limburg, Stichting Duurzaam Bedrijven Overleg Land van Cuijk & Noord-Limburg, gemeenten Land van Cuijk, Gennep en Bergen gaan we een Green Deal sluiten voor 2022 – 2025. Deze partijen hebben eensluidende ambities en opdrachten op het gebied van duurzaamheid en klimaatbestendigheid en zijn voornemens afspraken te maken om daar waar mogelijk hier gezamenlijk invulling aan te geven. Hiervoor gaan we een uitvoeringsprogramma opstellen dat in ieder geval betrekking heeft op informatievoorziening en bewustwording richting ondernemers, stimuleren, ondersteunen en (mede) initiëren van projecten met betrekking tot de energietransitie. Voor wat betreft klimaatadaptatie willen we aandacht schenken aan wateroverlast, hittestress en biodiversiteit.

Met deze Green Deal spreken partijen af zich te zullen inspannen om te komen tot een uitvoeringsprogramma waarin de taken, verantwoordelijkheden, controle en aansturing, financiële ondersteuning van de partijen ten aanzien van de energietransitie en

klimaatadaptatie op bedrijventerreinen worden vastgelegd. De intentie is om het uitvoeringsprogramma 1 augustus 2022 gereed te hebben.

Naast de nieuwe projecten zorgen we ook voor een goede afstemming met lopende projecten om te borgen dat er geen zaken langs elkaar heen lopen, er een duidelijk overzicht is van wat er in de gemeente gebeurt en waar we mogelijk versnelling kunnen bieden.

Groene gemeente

Een groene gemeente zorgt niet alleen voor een prettig leef- en woonklimaat, groen is vandaag en in de toekomst meer dan noodzakelijk om klimaatverandering tegen te gaan. Land van Cuijk heeft mooie natuurgebieden en ander groen. Door onder andere klimaatverandering en druk vanuit onze woon/werkomgeving zullen we extra inspanningen moeten verrichten om onze groene omgeving te behouden en versterken. We zorgen daarom voor groene groei binnenstedelijk en in het buitengebied.

Versterking natuur en landschap

In een gezonde, groene omgeving is het rijk wonen, werken en recreëren. We verbinden natuurgebieden aan elkaar, tussen Maasheggen aan de oostzijde en de hogere gebieden aan de westzijde, beschermen de groenblauwe zones en leggen meer natuur aan in het buitengebied, zorgen voor biodiversiteit en herstellen oude landschappen. Hiermee creëren we ook kansen voor de transitie van het agrarisch landschap.

Klimaatbestendig Land van Cuijk

In het kader van het programma Klimaatbestendig Land van Cuijk 2030 willen we in 2030 klimaatbestendig zijn. Samen met het waterschap Aa en Maas en de provincie Noord-Brabant wordt een klimaatadaptieve agenda opgesteld. We werken aan het uitvoeren van projecten die inwoners, ondernemers, scholen of organisaties stimuleren om klimaatmaatregelen te nemen.

Gezonde leefomgeving

Een gezonde leefomgeving betekent onder andere schone lucht, schone grond, schoon water. Land van Cuijk heeft het Schone Lucht Akkoord ondertekend. We gaan dit uitwerken in een Plan van Aanpak. Hierin maken we onderscheid in de verschillende beleidsterreinen, waaronder bijvoorbeeld houtstook, duurzame mobiliteit en geuroverlast. Om water- en bodemkwaliteit te waarborgen, werken we samen met regionale, provinciale en landelijke partners. Hierin neemt iedere partner de eigen verantwoordelijkheid. Waar de gemeente aan de lat staat voor de kwaliteit, zullen we deze monitoren en in samenspraak met betrokkenen maatregelen nemen.

Afval

We hebben een wettelijke zorgplicht om huishoudelijk afval gescheiden in te zamelen. De gemeente Land van Cuijk heeft deze taak per 1 januari 2022 overgenomen van de Gemeenschappelijke Regeling Afvalinzameling Land van Cuijk en Boekel. De activiteiten worden deels bepaald door uitvoering van Europese, landelijke en provinciale regelgeving, deels door lokaal of regionaal ontworpen en vastgesteld beleid of de politieke intentie daartoe. Naast de inzameling van huishoudelijk afval aan huis behoren onder andere de verwerking van afval, de exploitatie van de milieustraten, glaszameling, inzameling van bruin- en witgoed en Klein Chemisch Afval, inclusief communicatie en voorlichting, tot de vaste taken. Daarnaast worden maatregelen genomen ter voorkoming en bestrijding van zwerfafval. Met deze brede aanpak willen we het aantal dumpingen, het onjuist aanbieden van huisvuil en verspreiden van zwerfafval zo veel mogelijk beperken. Bij het bepalen van tarieven willen we zoveel mogelijk het uitgangspunt hanteren dat de vervuiler betaalt.

Duurzaam bereikbaar

De economie en maatschappij veranderen snel en daarmee ook onze mobiliteit. Mobiliteit heeft betrekking op alle fysieke en digitale middelen en voorzieningen die bijdragen aan het reizen en verplaatsen van personen of goederen. Mobiliteit verbindt

mensen met elkaar en met voorzieningen binnen de gemeente en over alle grenzen heen. Mobiliteit is daarom altijd te bezien in samenhang met ontwikkelingen, vanuit een groter perspectief, vanuit een groter gebied. Duurzame bereikbaarheid is alleen te realiseren in samenwerking met partners en in relatie met de omgeving. Om onze kernen, voorzieningen en bedrijfsleven duurzaam bereikbaar en verbonden met de regio te houden, is een langjarige, integrale mobiliteitsvisie noodzakelijk. Rekening houdend met maatschappelijke ontwikkelingen (o.a. op gebied van wonen, leefbaarheid en economie) maken we integrale

afwegingen en slimme keuzes om te voorzien in een duurzame toekomstbestendige bereikbaarheid. Dit doen we gezamenlijk en in samenhang met de regio.

Wat gaan we daarvoor doen?

Duurzaam Land van Cuijk

We maken vaart met de duurzaamheidsplannen en het opstellen van een meerjarige duurzaamheidsvisie die recht doet aan de ambities van Land van Cuijk. Vanuit de regionale energiestrategie gaan we zoekgebieden omzetten in projecten met zon en wind. Met warmteplannen willen we stap voor stap onze kernen van het aardgas afhaken. Samen met inwoners gaan we alternatieve bronnen kiezen en innovatieve technieken onderzoeken en waar mogelijk toepassen. Hierbij kijken we ook nadrukkelijk naar de

samenwerking met het bedrijfsleven, woningbouwcorporaties, energiecorporaties en andere overheden.

We gaan woningeigenaren en woningcorporaties stimuleren en faciliteren om eerder van het gas af te gaan. Draagkracht blijft een van de uitgangspunten, aan energiearmoede wordt blijvend aandacht geschonken; we laten onze inwoners letterlijk en figuurlijk niet in de kou staan.

We geven zelf het goede voorbeeld en streven naar verduurzaming van ons gemeentelijk vastgoed voor 2030. Deze bestuursperiode worden via energie scans de te nemen duurzaamheidsmaatregelen in beeld gebracht. We nemen in de reguliere planning voor onderhoud de noodzakelijke maatregelen mee en zoeken voor de komende jaren naar financieringsmogelijkheden. Hierbij haken we aan bij de mogelijkheden die Rijk en provincie bieden.

Meerjarenvisie Natuur

In 2022 wordt al input opgehaald bij alle stakeholders om in 2023 te kunnen starten met het opstellen van een meerjarenvisie Natuur voor de periode 2024-2030 met Uitvoeringsprogramma. Vastgestelde uitgangspunten dienen hiervoor als bouwsteen. Hierin worden de ambities van Natuur, Landschap en Ecologie weergegeven. De te ontwikkelen Meerjarenvisie Natuur maakt onderdeel uit van de Omgevingsvisie, in het proces worden alle betrokken stakeholders meegenomen.

We geven prioriteit aan natuurontwikkeling, waaronder de aanleg van ecologische verbindingzones (EVZ), herstel van biodiversiteit, natuurbehoud, integraal bomenbeleid en gebiedsgerichte natuurontwikkeling (Verborgten Raamvallei, Unesco Maasheggen en Geopark Peelhorst en Maasvallei o.a.).

We investeren in meer bomen en binnenstedelijk groen. Waar mogelijk maken we daarbij gebruik van koppelkansen in samenwerking met provincie en het waterschap om natuur en landschap te versterken. Op basis van de meerjarenvisie wordt een uitvoeringsprogramma met bijbehorende budgetten opgesteld.

Integraal bomenbeleidsplan

In 2023 gaan we een Integraal bomenbeleidsplan opstellen, dat onderdeel wordt van de meerjarenvisie Natuur. Een tijdelijk afweegkader gaat tussentijds handvatten bieden voor het kapbeleid.

Stimuleringsregeling Landschap

Dit betreft een subsidieregeling voor grondeigenaren in het buitengebied. Cofinanciering van de provincie bedraagt 50%. De voormalige gemeenten doen al jaren aan deze succesvolle regeling mee. Het contract loopt eind 2023 af. Ook deze regeling gaat onderdeel uitmaken van de meerjarenvisie Natuur.

Advieskosten/externe expertise

Voor ontwikkelingen op het gebied van Natuur, Landschap en Ecologie willen we ondersteuning bieden bij gebiedsprocessen met stakeholders. Hierbij valt te denken aan proces kavelruil, maken van inrichtingsplannen per gebied, taxatiebegeleiding en indiening en afhandeling van subsidieverzoeken.

Beheerkosten EVZ

Na de aanleg van nieuwe natuur is beheer nodig. Over welke kosten voor de gemeente zijn, wordt een bandbreedte berekend met kansen voor agrarisch landschapsbeheer. De maximale kosten zijn bekend en het opstellen van de beheervarianten wordt in 2023 nader uitgewerkt.

Klimaatbestendig Land van Cuijk

We gaan tuinen en schoolpleinen vergroenen en maatregelen nemen om wateroverlast te voorkomen. We stimuleren het afkoppelen van regenwater en werken aan klimaatbestendige bedrijventerreinen en centrumgebieden. We willen meer ruimte maken voor binnenstedelijk groen en gaan afspraken maken met woningcorporaties over een groene leefomgeving in nieuwe bouwplannen. Onderdeel van de klimaatadaptieve agenda is het vaststellen van de ambitie klimaatbestendige inrichting openbare ruimte (waaronder de inzet van klimaatlabels). Klimaatbestendig Land van Cuijk maakt deel uit van een nieuw meerjarig duurzaamheidsplan dat komende periode wordt opgesteld.

Gezonde leefomgeving

We willen een leefomgeving creëren die uitnodigt tot een gezonde levensstijl en bijdraagt aan het bevorderen van de gezondheid. Geur en geluid zijn twee aspecten die van invloed kunnen zijn op het ervaren van een gezonde leefomgeving. Voor beide aspecten willen we beleid opstellen, passend bij het karakter van een gebied.

We gaan het beleid van de voormalige gemeenten harmoniseren en actualiseren. Dit doen we in samenwerking met onze regionale partners en andere stakeholders. De bestaande geurverordeningen in het kader van de Wet geurhinder en veehouderij hebben ieder hun eigen doelen en normen. Het is noodzakelijk om deze te actualiseren, een en ander gericht op het omgevingsplan. Voor het opstellen van lokaal geurbeleid is het van belang dat dit aansluit aan (nieuw) landelijk en -provinciaal beleid. Dit proces loopt parallel aan de opgave transitie landelijk gebied. We inventariseren ook het geluidsbeleid van de voormalige gemeenten en bakenen dit af. Vervolgens gaan we nieuw beleid opstellen gericht op het omgevingsplan.

Afval

In 2022 wordt de Verordening verlening van inzamelvergoedingen aan non-profitinzamelaar van oud papier, de Afvalstoffenverordening gemeente Land van Cuijk en de bijhorende Uitvoeringsregels ter besluitvorming voorgelegd. In 2022 gaan we een grondstoffenbeleidsplan opstellen. Hierin komen per grondstoffenstroom concrete uitvoeringsmaatregelen te staan om de transitie naar circulair huishoudelijk afvalbeheer te versnellen. Hierbij zijn preventie en het inzamelen van zuivere grondstoffen belangrijke pijlers.

Duurzaam bereikbaar

We gaan een integrale mobiliteitsvisie opstellen in samenhang en samenwerking met de regio. Daarbij worden bestaande onderzoeken als bouwsteen ingezet en krijgen stakeholders een adviesrol via een klankbordgroep. Ook zal worden ingezet op het te allen tijde beschikbaar hebben van juiste data (meer data-gedreven werken).

We zorgen primair voor goede verbindingen voor fiets en (H)OV en werken aan een verschuiving van autogebruik naar fiets en (H)OV. Om die fietser ruim baan te geven gaan we tegelijkertijd met de mobiliteitsvisie een Fietsagenda 2023 – 2026 opstellen. De fietsinfrastructuur (inclusief laadinfra), stallingen en verkeersveiligheid gaan deel uitmaken van deze agenda. Voor de langere termijn kijken we naar hoogwaardige fietsverbindingen als mobiliteitsoplossing, deze zijn eveneens bouwsteen voor de mobiliteitsvisie.

Een principieel minimumniveau van het Openbaar Vervoer zien we als recht in de bereikbaarheidsdiscussie van het platteland. We voeren gesprekken met provincie en regio om het OV-netwerk op een aanvaardbaar peil te krijgen en houden. Daarbij wordt ook gekeken naar mogelijkheden voor meervoudig gebruik (denk aan collectief doelgroepenvervoer, buurtbusvervoer en deelmobiliteit).

De leefbaarheid in enkele van onze kernen staat onder druk door verkeers- en parkeeroverlast. We gaan het parkeerbeleid harmoniseren en onderzoeken in overleg met stakeholders (waaronder de lokale ondernemers) en inwoners de mogelijkheden voor autoluwe centra en autoluwe zones. Dit moet worden ingepast in de integrale mobiliteitsvisie van onze gemeente.

Natuurontwikkeling

De gemeente heeft een verplichte opgave voor de aanleg van nieuwe natuur, de zogenaamde ecologische verbindingzones. Er zijn al de nodige kilometers aangelegd. Op basis van normbedragen wordt een inschatting gemaakt van de kosten tot en met 2026

(investering).

Meekoppelkansen Verborgten Raamvallei

Binnen het gebiedsproces Verborgten Raamvallei zijn kansrijke meekoppelkansen aanwezig met cofinanciering van het waterschap en de provincie op het gebied van recreatie, klimaatadaptatie en het zichtbaar maken van de cultuurhistorie (investering).

2.8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Algemene inleiding

Dit programma omvat de ruimtelijke beleidsontwikkeling. Hierbij moet worden gedacht aan ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen en beleidsontwikkeling op het gebied van wonen, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing. Daarnaast maken ook de grondexploitatie, de voorbereiding op de nieuwe Omgevingswet en vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) deel uit van dit programma.

Wat willen we bereiken?

Om de leefbaarheid en vitaliteit van onze kernen en het landelijk gebied verder te versterken, moeten we toe naar het creëren en doelmatig behouden van een aantrekkelijke, gezonde, veilige en duurzame leefomgeving. Dat vraagt onder andere om een meer

samenhangende benadering van de thema's die de fysieke leefomgeving raken (geluid, water, bodem, erfgoed, groen, verkeer(sveiligheid), wonen en voorzieningen) maar ook ten aanzien van de maatschappelijke opgaven (energietransitie, mobiliteit gezondheid en circulariteit). De Omgevingswet gaat ons daarbij helpen.

Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet (1 januari 2023) heeft een grote impact op onze organisatie. Niet alleen vraagt de wet om een andere manier van werken, maar ook van initiatiefnemer wordt meer verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid verlangd. De wet

bundelt en moderniseert de regelgeving die betrekking heeft op de fysieke leefomgeving en vereist dat de omgevingsdialogo wezenlijk onderdeel gaat uitmaken van de procedures. De implementatie van de wet in de gemeentelijke organisatie is nagenoeg afgerond. In dat kader is ook een start gemaakt met het opstellen van twee nieuwe wettelijke instrumenten (Omgevingsvisie en Omgevingsplan). In de geest van deze nieuwe wet wordt gewerkt aan de positionering en profilering van onze gemeente en de maatschappelijke opgaven waarvoor we de komende jaren aan de lat staan. Majeure opgaven in dit verband zijn onder andere

woningbouw en de transitie van het landelijk gebied.

Wonen

Het zorgen voor voldoende en geschikte woningen voor alle doelgroepen is een topprioriteit. Er ligt een stevige ambitie om 4.000 nieuwe woningen te realiseren vóór 2030; dat is een versnelling van 1.250 woningen ten opzichte van de huidige prognose. Daarnaast

zullen we additioneel nog moeten inzetten op tijdelijke woningen voor spoedzoekers. Het invullen van de opgave is noodzakelijk om het woningtekort op te lossen en de sociale- en economische veerkracht te vergroten. De uitdaging daarbij is om nieuwe woonlocaties te zoeken die toekomstproof (duurzaam- en klimaatbestendig), goed bereikbaar en gelegen in de nabijheid van voorzieningen zijn.

Transitie Landelijk Gebied

Ons landelijk gebied is het grootste van Brabant en volop in beweging. Het kent een diversiteit aan belangen en staat voor de nodige economische, maatschappelijke en duurzaamheidsopgaven. Vanuit onze strategische agrifood-ambitie koppelen we die

opgaven zodanig dat in ons landelijk gebied ruimte blijft voor vitale landbouw met een goed economisch perspectief voor ondernemingen. Uiteraard is het er ook prettig wonen en werken. Het toewerken naar die nieuwe balans doen we vanuit drie perspectieven: Transitie van de landbouw, Klimaatadaptatie en energietransitie en Natuur en landschap. Met het oog op de actuele landelijke en provinciale ontwikkelingen rondom stikstof wordt zo spoedig mogelijk gestart met het opstellen van de visie voor het buitengebied.

Wat gaan we daarvoor doen?

Omgevingswet

- We willen informatiesystemen implementeren en aansluiten op Digitaal Stelsel Omgevingswet.
- We willen een regiekamer/omgevingstafel inrichten.
- We gaan de verordeningen opschonen gericht op de fysieke leefomgeving (harmonisatie beleid).
- We gaan van start met het opstellen van de omgevingsvisie. Deze omgevingsvisie is het centrale beleidsdocument en moet uiterlijk in 2024 klaar zijn. In de omgevingsvisie worden de strategische beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving bepaald. Op verschillende plaatsen in deze kaderbrief is sprake van harmonisatie of nieuw beleid. Voor zover dat sectorale beleid van invloed is op de fysieke omgeving, is het een bouwsteen voor de Omgevingsvisie of krijgt het haar doorvertaling in de Omgevingsvisie. Behalve strategisch en gebiedsgericht, wordt de Omgevingsvisie dus ook het document waarin belangen en doelen integraal zijn afgewogen.
- We gaan een Omgevingsplan opstellen. Na de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2023 moeten gedurende de overgangperiode tot 1 januari 2030 diverse werkzaamheden plaatsvinden, zoals het stapsgewijs omzetten van bestemmingsplannen van de voormalige gemeenten naar uiteindelijk één Omgevingsplan en het opstellen van een basisset omgevingsplanregels (handboek).

Wonen

Opstellen Woonvisie

Om de ambities waar te maken is het belangrijk om met een gedegen woonvisie de opgaven in te vullen. Dit is tevens een belangrijk product om de over-programmering te legitimeren en afspraken te kunnen maken met de corporaties. In 2022 willen we nader onderzoek doen naar de vraagontwikkeling en in 2023 een woonvisie opstellen die het volgende bevat:

- Toetsingskader woningbouwplannen (niet alleen op basis van prijs)
- Bouwsteen omgevingsvisie (locaties)
- Kader voor prestatieafspraken met woningcorporaties
- Weging instrumenten als: doelgroepenverordening, erfpacht, financieringsconstructies, koopconstructies/ verkoop-onder voorwaarden etc.

Opstellen Huisvestingsverordening

Ter uitvoering van de Woonvisie, kunnen in de Huisvestingsverordening regels worden vastgelegd over de toewijzing van huurwoningen en over het bepalen van de urgentievolgorde voor woningzoekenden. Daarnaast kunnen wijzigingen in de

woningvoorraad (bijvoorbeeld splitsen van woningen) vergunningplichtig worden gesteld. Andere mogelijkheden zijn het voorkomen/beperken van toeristische verhuur van woonruimten en het invoeren van een opkoopbescherming.

Visie Transitie Landelijk Gebied

Veel partijen zijn betrokken bij de verschillende ontwikkelingen in het landelijk gebied. Dat vraagt om een aanpak waarbij we waar nodig onze verantwoordelijkheid nemen, leiderschap tonen en betrokkenheid laten zien (het opgavegericht werken). De basis hiertoe vormt een gezamenlijke visie die richting geeft aan de transitie, houvast biedt bij keuzes en actief bijdraagt aan de toekomstbestendigheid van het landelijk gebied. Voor het opstellen van de Visie en de uitwerking daarvan in een programma/opgave zijn middelen nodig voor onder andere de communicatie, het organiseren van (participatie)bijeenkomsten, inrichten website, inschakelen deskundigenadvies en beperkt incidenteel het bijdragen aan ontwikkelingen die het programma versterken (co-financiering).

2.9 Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, VPB en Onvoorzien

Algemene inleiding

Deze paragraaf is volgend op de beleidskeuzes en de gevolgen hiervan op de bedrijfsvoering. Dit wordt in de begroting 2023 nader uitgewerkt.

Wat willen we bereiken?

Gemeentelijk vastgoed

De gemeente heeft zich gecommitteerd aan opgaven voor duurzame opwek, warmtetransitie en energiebesparing. Voor wat betreft ons vastgoed vertalen we die ambitie door in het zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk in 2030, verduurzamen van onze eigendommen (gebouwen, wagen- en machinepark).

Wat gaan we daarvoor doen?

Gemeentelijk vastgoed

Na harmonisatie van het beleid voor gebouwenbeheer (meerjarige onderhoudsplanningen), zullen we een Beheerplan vastgoed gaan opstellen.

Uitgangspunten

3. Uitgangspunten programmabegroting 2023-2026

Uitgangspunten

Voor de financiële opbouw van de programmabegroting 2023-2026 zijn onderstaande uitgangspunten/grondslagen geformuleerd.

Omschrijving uitgangspunt	Begroting 2023
Indexering salaris/loonkosten	2,30%
In de septembercirculaire gemeentefonds 2021 wordt op basis van het CPB voor het jaar 2023 voor de ontwikkeling van de loonvoet sector overheid uitgegaan van een percentage van 2,30 %.	
Indexering leveringen, goederen en diensten	1,90%
In de septembercirculaire gemeentefonds 2019 wordt voor het jaar 2021 voor de ontwikkeling van het prijs bruto binnenlands product (pbbp) uitgegaan van een percentage van 1,90 %.	
Algemene uitkering	Meicirculaire 2022
De algemene uitkering ramen wij in de begroting volgens de meicirculaire 2022. Een van de componenten is de compensatie voor de verwachte indexatie.	
Rekenrente investeringen	1,00%
De rekenrente investeringen is berekend op basis van de richtlijnen zoals ze in de notitie rente (commissie BBV) zijn opgenomen. Het percentage voor 2020 wordt berekend op 1%. Het rentepercentage geldt voor de bestaande investeringen en nieuwe investeringen.	
Disconteringsvoet (grondexploitaties)	2,00%
De commissie BBV heeft een notitie grondexploitatie vastgesteld. In deze notitie wordt o.a. ingegaan op de disconteringsvoet die gemeenten moeten hanteren voor het berekenen van de toekomstige baten en lasten van grondexploitaties en voor het bepalen van de te treffen verliesvoorziening. De disconteringsvoet die gemeenten vanaf 2016 moeten hanteren in de	

berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening	
voor negatieve grondexploitatie bedraagt 2%.	
Verbonden partijen	Begroting GR 2023
De vastgestelde begrotingen van de GR-en door het Algemeen bestuur. In de kaderbrief	
brenge we in beeld wat de conceptprogrammabegroting voor een gevolgen geeft voor onze	
begroting. Daarbij wel rekening gehouden met onze zienswijze. Voor 2023 geeft dit een	
uitzetting van (bedragen x € 1.000):	
- Euregio Rijn-Waal	0
- Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)	249
- Werkvoorzieningsschap Noordoost Brabant - bestuur (IBN)	1
- Brabants Historisch informatie Centrum (BHIC)	7
- GGD Hart voor Brabant	175
- Veiligheidsregio Brabant Noord (VRBN)	305
- Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noordoost	-1
- GR voor het toezicht op het openbaar onderwijs	0
- Regionaal Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Brabant	5
- Regionale ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV)	0
TOTAAL	741
Belastingen/heffingen	-
Onroerendezaakbelasting (OZB)	
Het raadsprogramma Land van Cuijk 2022-2026 gaat uit dat wij kritisch zijn op onze	
uitgaven, maar het verhogen van lasten zoals onroerendezaakbelastingen (OZB) en	
afvalstoffenheffing wordt echter niet uitgesloten.	
Rioolheffing	4,62%
Verhoging van de tarieven rioolheffing met 4,62%. Dit is op basis van het gewogen	
tariefpercentage van de vijf rioleringsplannen van de voormalige gemeenten (VGRP's 2019-	
2023). Bij de berekening van dit percentage zijn de beoogde opbrengsten van de vorige	
gemeenten als uitgangspunt genomen.	
Reinigingsheffing	-

De vaste tarieven reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing en reinigingsrecht) worden in 2023	
vooralnog verhoogd met de inflatie. Diverse kostenontwikkelingen, lopende	
aanbestedingen kunnen leiden tot aanvullende tariefmaatregelen.	

Financieel

4. Financieel perspectief 2023-2026

Financieel perspectief

De doelstelling van het begrotingsproces is te komen tot een reëel en sluitend structureel perspectief. Dit niet alleen vanuit gezond financieel beleid en beheer, maar ook om onder repressief toezicht van de provincie te komen. Voor 2022 is dit toezicht nog preventief. Onderstaande tabel geeft het financieel perspectief weer van de gemeente Land van Cuijk voor de komende vier jaar. Hierin zijn alle begrotingswijzigingen tot en met mei van dit jaar meegenomen. Dit perspectief, samen met de meicirculaire 2022, is het financiële uitgangspunt voor de begroting 2023. Het definitieve financieel perspectief, inclusief de meicirculaire, gaan wij via een raadsinformatiebrief aan de raad communiceren zodra de meicirculaire beschikbaar is. U mag een negatief bedrag interpreteren als een verslechtering van het begrotingssaldo. Bedragen die positief zijn kunt u interpreteren als een verbetering van het begrotingssaldo.

Omschrijving	(bedragen x €1.000)			
	2023	2024	2025	2026
Primitieve begroting 2022 (raad 10-3-2022)	174	202	456	456
1ste begrotingswijziging (raad 10-3-2022)	-225	-66	-66	-66
Projecten reserve Leefbaarheid (raad 3-2-2022)	0	-42	-41	-40
Mutaties 1ste bestuursrapportage 2022	-311	-426	-426	-426
Totaal saldo kaderbrief 2023	-362	-332	-77	-76

Voor een reële en structurele begroting die in evenwicht is, dienen de incidentele lasten en baten uit het begrotingssaldo gehaald te worden. In onderstaand overzicht staat het meerjarig structurele perspectief. Dit houdt in dat we op dit moment voor 2023 een negatief saldo hebben van € 723k.

Omschrijving	(bedragen x €1.000)			
	2023	2024	2025	2026
Totaal saldo kaderbrief 2023	-362	-332	-77	-76
Incidentele baten en lasten	-361	-157	-160	-160
Totaal structureel begrotingssaldo kaderbrief 2023	-723	-489	-237	-236

Vervolgproces richting Begroting 2023

Bij de begroting 2023 actualiseren we de meerjarenramingen, waarbij we het raadsprogramma en de kaderbrief beleidsmatig vertalen en de daarbij behorende kosten toerekenen aan de programma's. Aandacht voor harmonisatie van beleid is één van de uitgangspunten.

